

„NAJCENNIJSZE KLIMATY KULTURY - SPOTKANIA KÓRNICKIE”

KRONIKA

PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ BIBLIOTEKĘ KÓRNICKĄ PAN
W LATACH 2011-2013

POWSTANIE PROJEKTU

W bogatych magazynach Biblioteki Kórnickiej Pałacu Akademii Nauk znajdują się bezcenne rękopisy, w tym autografy Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Napoleona Bonaparte oraz nawiądy do crane, przepięknie iluminowane rękopisy średnowieczne. Księgozbiór wzniesiony dzięki wartości starej druki oraz bardzo bogaty, unikatowy w skali ogólnopolskiej zespół druków XIX-wiecznych. Z uwagi na potrzebę pominięcia zarówno wiedzy o Bibliotece, jak i o przechowywanych przez nią skarbach, jej pracownicy w porozumieniu z Fundacją „Zakłady Kórnickie” zdecydowali się przygotować projekt wykorzystujący środki unijne. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników pragnących przygotować cykl zajęć edukacyjnych przeznaczonych z jednej strony dla dzieci i młodzieży, a drugiej strony dla dorosłych Biblioteki Kórnickiej. Merytoryczną stronę przedsięwzięcia opracowali pracownicy Biblioteki, natomiast przygotowaniem projektu zgodnego z wymogami unijnymi zajęła się Grażyna Pietrak z Fundacji „Zakłady Kórnickie”.

ZAKŁADENIA PROJEKTU

Pod koniec roku 2010 urzędnicy informację z Urzędu Marszałkowskiego i wniosek uzyskał dofinansowanie z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, w związku z czym przyznano do realizacji

Projektowi dofinansowanie z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

„NAJCENNIJSZE KLEJNOTY KULTURY – SPOTKANIA KÓRNICKE”.

**PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ BIBLIOTEKĘ KÓRNICKĄ PAN
W LATACH 2011-2013***

POWSTANIE PROJEKTU

W bogatych magazynach Biblioteki Kórnickiej Polskiej Akademii Nauk znajdują się bezcenne rękopisy, w tym autografy Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Napoleona Bonaparte oraz niezwykle cenne, przepięknie iluminowane rękopisy średniowieczne. Księgozbiór urozmaicają dużej wartości stare druki oraz bardzo bogaty, unikatowy w skali ogólnopolskiej zestaw druków XIX-wiecznych. Z uwagi na potrzebę promowania zarówno wiedzy o Bibliotece, jak i o przechowywanych przez nią skarbach, jej pracownicy w porozumieniu z Fundacją „Zakłady Kórnickie” zdecydowali się przygotować projekt wykorzystujący środki unijne. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników pragnęliśmy przygotować cykl zajęć edukacyjnych prezentujących z jednej strony dzieje piśmiennictwa, z drugiej cenne zbiory Biblioteki Kórnickiej. Merytoryczną stronę przedsięwzięcia opracowali pracownicy Biblioteki, natomiast przygotowaniem projektu zgodnego z wymogami unijnymi zajęła się Grażyna Pietrzak z Fundacji „Zakłady Kórnickie”.

ZAŁOŻENIA PROJEKTU

Pod koniec roku 2010 otrzymaliśmy informację z Urzędu Marszałkowskiego, iż wniosek uzyskał dofinansowanie z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, w związku z czym przystąpiliśmy do realizacji

* Projekt został dofinansowany z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

zadań. Koordynatorem projektu wyznaczono wspomnianą G. Pietrzak, natomiast działania ze strony Biblioteki Kórnickiej koordynowała jej pracownik – Magdalen Binaś-Szkopek.

Projekt uzyskał dofinansowanie na trzy lata działań (2011-2013). Każdy rok obejmował cztery bloki tematyczne – prezentacje rękopisów, starodruków, książek XIX-wiecznych oraz organizację tradycyjnych już weekendów majowych. Blok pierwszy, obejmujący cztery pierwsze miesiące roku, to „spotkania” z niezwykłą historią manuskryptów, a także warsztaty dotyczące materiałów i narzędzi pisarskich. Maj – co roku – rezerwowaliśmy na weekendowe, tematyczne wystawy najcenniejszych zbiorów Biblioteki, w tym słynnego rękopisu „*Dziadów*” części III Adama Mickiewicza w czasie znanego już w Wielkopolsce weekendu romantycznego. Przez kolejne cztery miesiące prezentowaliśmy dzieje starodruków w historii piśmiennictwa, uatrakcyjnione zajęciami praktycznymi z zakresu warsztatu intrologatora. W ciągu ostatnich trzech miesięcy roku spotkania dotyczyły XIX-wiecznej rewolucji w historii książki, a prelekcje były wzbogacane pokazami cennych druków z naszych zbiorów. Imprezy odbywały się w każdą sobotę i niedzielę w godzinach 11-13:30 (jedynie w maju od 11:00 do 15:00). Spotkaniom towarzyszyły ciekawe prezentacje, warsztaty praktyczne oraz wystawy najcenniejszych zbiorów bibliotecznych. Na wszystkie zajęcia wstęp był wolny.

REALIZACJA PROJEKTU – 2011 R.

W roku 2011, od stycznia do kwietnia w weekendowej ofercie Biblioteki Kórnickiej pojawiły się dwa typy zajęć. Były to warsztaty praktyczne przygotowane przez konserwatorki Biblioteki: „Papier czerpany na sicie i atrament z liści dębu – sztuka tworzenia średniowiecznego rękopisu” oraz wykład połączony z wystawą zbiorów – „Piękno i unikatowość rękopisu na przestrzeni wieków”. Spotkania odbywały się w przyziemiach Zamku i ściągały duże grupy zainteresowanych.

W ramach weekendów majowych 2011 roku odbyło się pięć wystaw. W dniach od 1 do 3 maja dla wielbicieli historii Wielkopolski zorganizowaliśmy weekend poświęcony Tytusowi Działyńskiemu, twórcy Biblioteki Kórnickiej. Pokazane materiały dotyczyły życia i działalności tego niezwykłego Wielkopolanina w 150. rocznicę jego śmierci. Kolejne spotkanie (7-8 maja) to weekend azjatycki, w czasie którego można było podziwiać ukryte w naszych zbiorach „tajemnice Wschodu”. W czasie weekendu 14-15 maja wystawa związana była z historią mody. Całość spotkania uświetniła zaprzyjaźniona z Biblioteką grupa Polonia Maior Occidentalis, prezentując wspaniałe stroje z XIII wieku oraz dając chętnym lekcje fechtunku. Z kolei 21 i 22 maja zapraszaliśmy na prezentację zbiorów związanych z „boską grą”, jaką od wieków są szachy. Odbył się także turniej szachowy, w którym wziąć udział mogli wszyscy zwiedzający wystawę. W dniach 28 i 29 maja wystawione zostały rękopisy Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, a także Cypriana

Kamila Norwida. W czasie większości weekendów można było również podziwiać stroje z epoki, w których chodzili pracownicy Biblioteki i Fundacji. W czasie wszystkich weekendów majowych zanotowaliśmy 1900 zwiedzających.

W kolejnych miesiącach – od czerwca do września – prowadzący zajęcia zapoznawali uczestników spotkań z niezwykle ciekawymi dziejami starych druków. Oprócz ciekawych prezentacji i wykładów zatytułowanych „Sztuka starodruku” podziwiano wydania dzieł poetów renesansowych Jana Kochanowskiego i Mikołaja Reja. Natomiast w czasie spotkań konserwatorskich – „Sztuka drukarska i warsztat introligatora od podszewki” – można było dowiedzieć się jak ze zniszczonymi starodrukami postępuje się w pracowni konserwatora zabytków.

Ostatnie trzy miesiące roku 2011 przeznaczone były na prezentację dzieł nowych druków. Bibliotekarze opowiadali o XIX-wiecznej rewolucji w historii książki („Wielka rewolucja czytelnictwa – XIX wiek – kariera książki”), a prelekcje zostały urozmaicone pokazami cennych druków ze zbiorów Biblioteki. Z kolei warsztaty konserwatorskie tego kwartału odpowiadały na pytanie, dlaczego książki z XIX wieku starzeją się szybciej niż starodruki oraz prezentowały sposoby zabezpieczania obiektów XIX-wiecznych. W całym roku 2011 odbyło się 86 spotkań, w których wzięły udział 2444 osoby.

REALIZACJA PROJEKTU – 2012 R.

W roku 2012 ofertę wykładów dotyczących dzieł rękopisu wzbogaciliśmy o kolejne tematy: „Średniowieczna moda ukryta w najstarszych rękopisach”; „Jak napisać XIX-wieczny list?”; „Geografia średniowiecznej Polski ukryta w dziełach Jana Długosza”; „...a Bogu co boskie. Cześć Bogu oddawana na kartach średniowiecznych rękopisów”. Dodatkowo nadal ogromnym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty konserwatorskie dotyczące wytwarzania materiałów i narzędzi pisańskich w wiekach średnich.

Weekendy majowe w roku 2012 to cykl pięciu wystaw tematycznych, którym towarzyszyły ciekawe imprezy towarzyszące. W „Weekend napoleoński” (1-3 maja) pokazywaliśmy unikatowy rękopis jedynej powieści Napoleona z 1795 roku oraz eksponaty sprowadzone z Muzeum w Witaszycach (ryciny, dokumenty, pamiątki związane z kultem Napoleona). Wystawę w dniach 1-2 maja urozmaicił przemarsz i szarże ułańskie w wykonaniu stajni „Rotmistrz” prowadzonej przez Romana Kusa. W „Weekend kulinarny” (5-6 maja) prezentowaliśmy opisy uczt na kartach XVII-wiecznych sztambuchów oraz dawne receptury kulinarne z rękopisów staropolskich. Dodatkowo w niedzielę częstowaliśmy gości potrawami staropolskimi z kaszy i smalcu na pysznym chlebie z piekarni Adama Nowaka. „Weekend podróżniczy” (12-13 maja) – poświęcony był nieodkrytym łądom, egzotycznej florze i faunie, żywiołom oceanu, monumentalnym zabytkom – opisywanych w najcenniejszych książkach ze zbiorów Biblioteki oraz przedstawianych na rycinach i grafikach, głów-

nie z XIX w. Weekend ten połączyliśmy z akcją „Odlotowy Bibliotekarz” – corocznym rajdem rowerowym bibliotekarzy, który kończył się pod Kórnickim Zamkiem. Podczas „Weekendu ze sztuką ogrodów” (19-20 maja) wystawę uświetniły m.in. widoki różnych stylów ogrodowych. Ostatecznie odbył się również weekend romantyczny (26, 27 maja). Wystawy majowe zwiedziło w tym roku 9920 osób.

W miesiącach wakacyjnych 2012 roku zaoferowaliśmy dwa nowe tematy wykładów dotyczące starych druków: „Wakacyjne inspiracje w bibliotece czyli podróż, architektura, rozrywka i łono natury w starych drukach oraz *Lucunda Familia Librorum*”, „Fascynacje czytelnicze od XV do XVIII”. Zajęcia teoretyczne były przeplatane warsztatami praktycznymi prowadzonymi przez konserwatora Biblioteki – „I Ty możesz stworzyć książkę artystyczną, czyli wierszownik, szywnica i strychulec – sekrety dawnych drukarzy i introligatorów”.

Z kolei w ostatnim kwartale roku osoby zainteresowane mogły wysłuchać wykładów: „Wychowanie i kształcenie na baczność – czyli lekcja historii, geografii, przyrody i matematyki w XIX wieku” oraz „Karty pocztowe czyli XIX-wieczna rewolucja korespondencji”. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się, już tradycyjnie, warsztaty konserwatorskie: „Książka XIX-wieczna oczami konserwatora – dowiedz się jak powstawały fotografie i słynne marmurki”. Rok 2012 przyciągnął jeszcze więcej osób niż rok poprzedni – we wszystkich zajęciach, nie licząc weekendów majowych, wzięło udział 3246 osób.

REALIZACJA PROJEKTU – 2013 R.

W pierwszych czterech miesiącach 2013 roku odbyły się następujące zajęcia dotyczące rękopisów ze zbiorów Biblioteki: „Jak ubierała się średniowieczna dama? Co nosił rycerz spod Legnicy? (Europejski ubiór w świetle manuskryptów z XII-XIV w.)”; „Dni pokutne i radość świętowania. Pamiętniki, sztambuchy, imionniki, dzienniki, diariusze, itineraria... czyli zapiski codzienności”. Wszystkie zajęcia z uwagi na trwający remont przyziemi zamkowych odbywały się w jednej z oficyn – Klaudynówce.

W ramach weekendów majowych zaproponowaliśmy pięć ciekawych spotkań, po raz kolejny urozmaiconych imprezami towarzyszącymi. W dniach 1-3 maja uczciliśmy 150. rocznicę wybuchu powstania styczniowego. Pierwszego dnia wystawy goście, którzy przyjechali podziwiać zbiory Biblioteki, mogli obejrzeć inscenizację jednej z bitew powstania styczniowego odegraną przez stajnię „Rotmistrz” według scenariusza przygotowanego przez Romana Kusza. Z kolei 4-5 maja odbył się weekend „żydowski”. Na wystawę złożyły się zbiory Biblioteki Kórnickiej oraz Muzeum Narodowego w Poznaniu, a jej otwarcie zostało uświetnione koncertem muzyki żydowskiej. Całości spotkania towarzyszyła prezentacja filmu przygotowanego przez Janusza Sidora, a sfinansowanego przez Fundację Zakłady Kórnickie – „Okруchy wspomnień” – przypominającego dzieje kórnickich Ży-

Fot. 1 – Akt nadania starostwa lełowskiego Stanisławowi Lubomirskiemu przez Zygmunta III Wazę w 1620 r. prezentowany podczas weekendu „Piękno i unikatowość rękopisu na przestrzeni wieków”, fot. Grażyna Pietrzak

Fot. 2 – Zszywanie książek przez uczestników warsztatów „Sztuka drukarska i warsztat introligatora od podszewki”, fot. Grażyna Pietrzak

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST LAKE STREET, CHICAGO, ILL. 60601
U.S.A. AND CANADA
0022-2967/81/0000-0000\$02.00
© 1981 Cambridge University Press
Printed in Great Britain

0022-2967/81/0000-0000\$02.00
© 1981 Cambridge University Press
Printed in Great Britain

dów. Z kolei w dniach 11-12 maja odbył się weekend poświęcony 160. rocznicy urodzin Władysława Zamoyskiego. Dodatkowo do zwiedzania wystawy zachęcali goście górale, którzy częstowali oscypkiem i uczyli jak w tradycyjny sposób w czasach Zamoyskiego wyrabiano masło. Spotkanie to było kolejną okazją do prezentacji nakręconego w roku 2012 filmu „Władysław hrabia Zamoyski – Pan z Wielkopolski – władca Tatr”. W sobotę odbyła się też druga już w Wielkopolsce edycja akcji „Odjazdowy bibliotekarz” – tym razem rajd zakończony pod zamkiem w Kórniku poświęcony był ostatniemu właścicielowi Biblioteki. Z kolei „Weekend za furtą klasztorną” (18-19 maja) urozmaicony został wystawą rzeźb autorstwa Marii Gierczyńskiej. Tradycyjny już weekend romantyczny (25-26 maja) odbył się przy akompaniamencie muzyki granej przez Jana Nowowiejskiego, syna Feliksa. Wszystkie weekendy majowe przyciągnęły w tym roku 4055 osób.

Od czerwca do sierpnia w ramach cyklu „Biblioteka otwarta” odbyły się weekendy tematyczne ze starymi drukami, a we wrześniu i w październiku zakończył się projekt „Najcenniejsze klejnoty kultury – spotkania kórnickie” prezentujący najnowsze dzieje książki.

Należy podkreślić, iż w ten ogromny projekt włączyli się pracownicy prawie wszystkich bibliotecznych działów. Wiele wysiłku kosztowało przygotowanie zarówno zajęć merytorycznych, jak i obsługi, organizacji transportu czy ochrony wystaw. Wszystkie zaplanowane zajęcia odbyły się w wyznaczonych terminach, a pracownicy wykazywali się dużym zaangażowaniem i sumiennością w pełnienie powierzonych im zadań. W ciągu trzech lat trwania projektu z naszej oferty skorzystało ponad 23 tysiące osób.

Projekt od początku cieszył się dużym zainteresowaniem, szczególnie wielkopolskich szkół i bibliotek. Poszczególne zajęcia i wystawy nagrywane były przez TVP Poznań oraz przez Wielkopolską Telewizję Kablową. Na potrzeby projektu rozwinęliśmy również cykl audycji w radiu Emaus. Raz w tygodniu nagrywamy program „U Tytusa w bibliotece”, w którym informujemy o bieżących wydarzeniach oraz zapowiadamy nadchodzące spotkania.

Zajęcia z technologii tworzenia średniowiecznego rękopisu zostały zaprezentowane w czasie Targów Książki, które odbywały się na terenie MTP w dniu 17 marca 2013 roku. Otrzymaliśmy również zaproszenie do udziału w Festiwalu Nauki i Kultury, gdzie 9 kwietnia 2013 roku wygłoszony został wykład o skarbach Biblioteki Kórnickiej oraz prezentowano warsztaty „Papier czerpany na sicie i atrament z liści dębu – sztuka tworzenia średniowiecznego rękopisu”. Zajęcia te reklamowały również cały projekt w czasie Kórnickich Dni Nauki, które odbyły się w dniach 23-24 kwietnia 2013 roku. Już w tej chwili trwają prace nad napisaniem kolejnego wniosku, który pozwoliłby na dofinansowanie kolejnych spotkań z cyklu „Weekendy w Bibliotece Kórnickiej”.

Magdalena Biniś-Szkopek

WYSTAWA: PRZEZ WIELKOPOLSKĄ DO PARYŻA 25 III – 30 VI 2013

W dniu 25 marca 2013 roku w holu na I piętrze Zamku Kórnickiego otwarto polsko-francuską wystawę nawiązującą do dziejów Wielkiej Emigracji. Ekspozycję zrealizowano z dwóch powodów. Pierwszym, bezpośrednio związanym z działalnością Biblioteki Kórnickiej, była przypadająca w 2013 roku 160. rocznica urodzin Władysława Zamoyskiego (1853-1924). Drugą przyczyną – choć nie drugorzędną – był wydany w 2011 roku polsko-francuski album autorstwa Hanny Zaworonko-Olejniczak *Na obcej ziemi. Groby polskie na cmentarzach paryskich i w Montmorency. (En Terre d'exil. Tombeau polonais dans les cimetières de Paris et de Montmorency)*. Album upamiętnia Polaków – emigrantów zmuszonych opuścić w wyniku powstańczych zawieruch rodzime ziemie. Dla wielu z nich Francja, najczęściej Paryż, stała się drugim domem. Droga do Francji często wiodła przez Wielkopolskę, a losy emigrantów nieraz krzyżowały się z losami właścicieli Kórnickiego Zamku. Zatem wystawa miała na celu także wskrzeszenie pamięci o tych ludziach.

Ekspozycję podzielono na dwie części. Pierwsza część to dwadzieścia plansz. Zostały na nich przedstawione sylwetki osób, które „przez Wielkopolskę do Paryża” zmuszone były wyjechać; tych, którzy w Wielkopolsce zostawili swoje rodzinne domy, a także osiadłych w stolicy Francji, których z Wielkopolską połączyły kontakty polityczne lub więzi rodzinne. Bohaterami wystawy między innymi byli książę Adam Jerzy Czartoryski (1770-1861), przedstawiciele rodziny Zamoyskich i Działyńskich: Klaudyna z Działyńskich Potocka (1801-1836), generał Władysław Zamoyski (1803-1868) i jego żona Jadwiga z Działyńskich (1831-1923), ich syn Władysław Zamoyski, a także ważny dla polskiej emigracji w Paryżu Leonard Niedźwiecki sekretarz gen. Wł. Zamoyskiego (1811-1892). Ponadto znalazło się na wystawie kilkanaście innych osób, które los w różny sposób powiązał z Wielkopolską lub z poszczególnymi przedstawicielami rodziny Działyńskich i Zamoyskich, np. słynny artysta grafik, autor miedziorytów Antoni Oleszczyński (1794-1879), Ludwik Mierosławski (1814-1878), Cyprian Kamil Norwid (1821-1883), Fryderyk Chopin (1810-1849). Każda plansza stanowiła swoisty *collage* tekstu biograficznego danej postaci oraz fotografii lub pamiątek z tą postacią związanych.

Druga część ekspozycji to zaprezentowane w czterech gablotach materiały, głównie korespondencyjne pochodzące ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej, a dotyczące bohaterów wystawy. Z ciekawszych prezentowanych w gablotach materia-

łów można było podziwiać np. zaszyfrowany list księcia Adama Jerzego Czartoryskiego do Tytusa Działyńskiego z czasów powstania listopadowego, intercyzę ślubną Izabeli z Czartoryskich i Jana Działyńskiego, notatki Jadwigi generałowej Zamoyskiej z wypisami do nauki języka greckiego i tureckiego, wiersze Odyńca dedykowane Klaudynie z Działyńskich Potockiej oraz jeden z cenniejszych egzemplarzy ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej – autograf *III Części „Dziadów”*.

Ponadto zaprezentowano dokumenty z archiwum Leonarda Niedźwieckiego, głównie korespondencje oraz kilka z kilkudziesięciu posiadanych przez Bibliotekę Kórnicką raptularzy, które Niedźwiecki prowadził przez kilkadziesiąt lat, jakie spędził na emigracji w Londynie i Paryżu.

Wystawę przygotowali: Magdalena Biniak-Szkopek (BK PAN), Edyta Bątkiewicz (BK PAN), Grzegorz Kubacki (BK PAN), Hanna Zaworonko-Olejniczak (Fundacja Regards Multiples), Wojciech Olejniczak (Fundacja Tres). Barbara Kłosowicz-Krzywicka (Towarzystwo Opieki Nad Polskimi Zabytkami i Grobami Historycznymi we Francji), tłumaczenie: Barbara Miechówka (Communauté Franco-Polonaise)

Edyta Bątkiewicz

WYSTAWY PODCZAS WEEKENDÓW MAJOWYCH

POWSTANIE STYCZNIOWE

1-3 V 2013

W styczniu 2013 roku minęło 150 lat od ostatniego XIX-wiecznego powstania narodowego. Aby uczcić tę rocznicę, jedną z wystaw, które od 2008 roku są organizowane w każdy weekend maja, poświęcono na prezentację pamiątek pochodzących z tego okresu. Zgodnie z założeniami cyklu wystaw: „Weekendy majowe w Bibliotece Kórnickiej”, zaprezentowano materiały (archiwalia, ikonografia, eksponaty muzealne) pochodzące przede wszystkim ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej, których nie można podziwiać podczas stałej ekspozycji muzealnej. Bardzo ciekawym wyjątkiem od tej reguły – unikatowym i niezwykle cennym, była czarka Romualda Traugutta, wypożyczona z rodzinnych zbiorów dr. hab. Jacka Kowalskiego. Ponadto przedstawiono ciekawy zbiór archiwaliów pochodzący z Archiwum Jana Działyńskiego z okresu powstania styczniowego: „Akta organizacji powstania styczniowego w zaborze pruskim” – źródła dotyczące działania organizacji w końcowej fazie powstania od 18 kwietnia 1864 roku. Zachowane akta

organizacji głównej powstania to 35 teczek korespondencji powstańczej (pisanie nie tylko przez i do Jana Działyńskiego). Z tego zbioru wyselekcjonowano najciekawsze teksty, m.in. dokumenty powstałe w Paryżu dotyczące organizowania i wysyłania oddziałów wojskowych na ziemię polskie, ponadto bruliony raportów Organizacji Głównej w Zaborze Pruskim w tym projekt Jana Działyńskiego dotyczący rozwiązania trudności finansowych. Ponadto pokazano akta dotyczące zakupu i transportu broni – w tym korespondencję z Komisją Broni w Liège. Podczas wystawy można było podziwiać unikatowe rysunki i plany konstrukcyjne wykonane przez Jana Działyńskiego dotyczące ulepszenia broni palnej, m.in. konspekt i tekst prelekcji dotyczący ulepszenia broni palnej wygłoszonej przez Jana Działyńskiego w 1867 roku za namową Józefa Gałęzowskiego w Towarzystwie Wojskowych Polskich w Paryżu. Pokazano także zachowane w zbiorach Biblioteki Kórnickiej wspomnienia powstańców np. Franciszka Łukomskiego. Do tych wspomnień dołączone były: kwestionariusz Ministerstwa Spraw Wojskowych datowany na 10 grudnia 1919 roku, wezwanie na Komisję kwalifikacyjną mającą potwierdzić udział weteranów w powstaniu i ustalić ich prawa do pobierania stałej pensji, książeczka legitymacyjna oraz nekrolog. Podczas wystawy zaprezentowano także biżuterię patriotyczną z 1861 roku. Był to medalik mosiężny owalny, na awersie widnieje wyobrażenie Matki Bożej z Dzieciątkiem, niżej są skrzyżowane liście palmy i korona cierniowa, na rewersie: złamany krucyfiks, pod nim orzeł trzymający krzyż i liście palmy, w otoku napisy „Boże błogosław Polskę”. Medalik był noszony przez powstańca Franciszka Łukomskiego. Ponadto eksponowano srebrny pierścionek, ozdobiony wyobrażeniem cierniowej korony z krzyżami, z napisem „25-27 lut. / 8 kwie. 1861” upamiętniający masakry, których dopuścili się Rosjanie na mieszkańcach Warszawy, podczas manifestacji patriotycznych. Prawdopodobnie pierścionek ten noszony był przez narzeczoną Franciszka Łukomskiego – Marię z Zarembów. Ten zbiór pamiątek został подарowany Bibliotece Kórnickiej w 1961 roku przez wnuka powstańca – Lecha Łukomskiego. W zbiorze tym znalazła się także powstańcza rogatywka.

Szczególnie godne uwagi były dwa albumy z fotografiami: „Album więźniów z Moabitu” należący do Jana Działyńskiego oraz album fotografii patriotycznych – oba stanowią niezwykle misterny majstersztyk intrologatorski.

Niezwykle ciekawym eksponatem był krzyż należący do nieznanego powstańca i zesłańca na Syberię, który właściciel przekazał żołnierzom II Korpusu z intencją, aby krzyż wrócił na ziemię polskie, ci zaś przekazali go do muzeum w Rapperswilu, a następnie trafił do zbiorów Biblioteki Kórnickiej.

Wystawę przygotowała Edyta Bątkiewicz.

Edyta Bątkiewicz

PAMIĄTKI RODZINNE ZAMOYSKICH 11-12 V 2013

Lata 2013-2014 mijają pod znakiem obchodów rocznic związanych z rodem Zamoyskich. W roku 2013 obchodzona jest 160. rocznica urodzin hrabiego Władysława Zamoyskiego, twórcy Fundacji „Zakłady Kórnickie”. W tym celu przygotowano cykl uroczystości, które mają uczcić tego wielkiego Polaka. Uroczystości te są organizowane w niemal wszystkich miejscach związanych z Władysławem Zamoyskim: w Kórniku i Poznaniu, w Zakopanem oraz Paryżu. Jednym z elementów obchodów tej rocznicy była wystawa zorganizowana w ramach cyklu „Weekendy majowe w Bibliotece Kórnickiej”. Wystawa miała miejsce w dniach 11-12 maja 2013 roku i była poświęcona pamiątkom rodzinnym Zamoyskich. Prezentowane w gablotach pamiątki to głównie archiwalia, w tym korespondencja prywatna oraz fotografie rodzinne. W gablotach znalazło się miejsce także dla pamiątek po rodzicach fundatora: generale Władysławie Zamoyskim (1803-1868) i Jadwidze z Działyńskich (1831-1923) oraz rodzeństwie Marii (1860-1937) i Witoldzie (1855-1874), a także zmarłej w niemowlęctwie Marii (1857-1858). Do ciekawszych zdjęć, które można było oglądać na niniejszej wystawie należy zdjęcie generała Władysława Zamoyskiego z żoną Jadwigą z Działyńskich i córką Marią, pochodzące z około 1867 roku wykonane w paryskim zakładzie fotograficznym „Titus Albites, Photographe”, 30 Rue de Bac, w Paryżu lub fotografia Jadwigi Zamoyskiej z nieżyjącą córeczką Marią. Zdjęcie Jadwigi z nieżyjącą córeczką oraz prezentowane obok odlewy gipsowe główki, rączki i stopy nieżyjącego dziecka obrazowały odmienne od dzisiejszych obyczaje funeralne, budząc wśród zwiedzających spore kontrowersje, nieraz – oburzenie.

Niemniej ciekawym eksponatem były zachowane przez Jadwigę Zamoyską i wyeksponowane w oryginalnych kopertkach pukle włosów jej dzieci z różnych etapów ich życia, ponadto odlewy gipsowe twarzy generała Władysława Zamoyskiego oraz fundatora Władysława Zamoyskiego.

Pamiątki związane z fundatorem dokumentowały ważniejsze etapy jego życia, z czasów edukacji, np. pokazano zeszyt szkolny z francuskiej szkoły Lycée Charlemagne z 1866 roku oraz dziecinne listy pisane do babki Celestyny z Zamoyskich Działyńskiej (1804-1883). Spore zainteresowanie budziły pamiątki z jego podróży do Australii, jaką odbył na początku lat 80. XIX wieku, oraz dokumenty pochodzące z zakopiańskiego okresu życia i procesu o Morskie Oko, w tym korespondencja Oswalda Balzera (1858-1933).

Wystawę przygotowała Edyta Bątkiewicz

Edyta Bątkiewicz

